

Ostrov na ostrově

PODMANIVÝ SAMOSIR NA INDONÉSKÉ SUMATŘE

Je mu sto a jeden rok. Ostrov o něco větší než Praha. Už pár tisíc let jej obývají Batakové. Zajímavé společenství, které spolu s přírodou představuje zajímavý turistický cíl.

Indonésie je největším souostrovím na světě. Tvoří ji tisíce a tisíce ostrůvků. Právě tence byste ale v jejich výčtu nejspíš neobjevili. Navzdory úctyhodné ploše 630 km². Ostrov Samosir totiž leží na jezeře Toba na severu indonéské Sumatry. Mimochodem, jedná se o čtvrtý největší jezerní ostrov na světě.

Sopečné jezero

Samo jezero se řadí k největším v jihovýchodní Asii. Jeho vody jsou neuvěřitelně průzračné, břehy místy velmi strmé. Původ Toby souvisí s vulkanickou činností. Zhruba před 75 tisíci lety tady výbuch vyvrhl neuvěřitelné množství magmatu (tavenin zemské kůry) a popela. Vzniklá kaldera se později vyplnila vodou.

FOTO: ARCHIV

Typické špičaté střechy domů na ostrově Samosir. Vlevo: pohled na jezero Toba

ných sil. Dnes zde žije kolem sta tisíc obyvatel. Většinu tvoří Batakové, kteří sem přišli již někdy ve 2. tisíciletí př. n. l. z jihozápadní Asie.

Batacké tradice

Batacké společenství tvoří četné klany. Původní jazyk má více nářečí, ovšem téměř všichni hovoří i indonéštinou. O existenci Bataků informoval Evropan v roce 1783 Angličan Marsden, kterého překvapila jejich vyspělá kultura včetně vlastního písma, tradice a zvyky.

Vzhledem k patriarchálnímu uspořádání společnosti bylo zejména v minulosti důležité, aby se v rodině narodil syn. Život muže bez syna se pokládal za určitě míry za promarněný. Žena se

po ovdovění mohla vdát nejdříve za rok a směla si vzít jen někoho z manželova příbuzenstva.

Četné zvyky přetrvaly do současnosti. Taková svatba se slaví velmi okázale. Mnohdy se jí zúčastní i několik stovek hostů. V duchu tradic se koná i pohřební obřad, odehrávající se nadvakrát, často s velmi dlouhým časovým odstupem. V konečné fázi se ostatky zemřelého ukládají do nákladně budovaných hrobků, na něž se často strádá dlouhá léta. Staví se na domácím pozemku, a dokonce je možné, že dnes už je v některé vesnici více hrobků než domů, kterým se též velmi často podobají.

Špičaté domy

Pro zdejší stavby jsou typické špičaté a prohnuté střechy, významnou měrou převyšující štít. Tak vzniká po obou stranách domu trvale suchý, před deštěm chráněný prostor, kde se dá sušit úroda nebo konat nejrůznější domácí práce. Původní krytinu tvořil šindel nebo palmová vlák-

Informace

Jezero Toba leží asi 100 km jižně od Medanu. Na Samosir se obvykle přijíždí přes Parapat na východním pobřeží jezera Toba. Asi po hodině, strávené na lodi, se dosáhne letoviska Tuk Tuk, o kterém se občas hovoří jako o turistickém srdci ostrova. Možností k ubytování je tu dostatek. Můžete si zde vypůjčit jízdní kolo, motocykl nebo auto, turistické kanceláře tu nabízejí výlety lodí po jezeře. Tuk Tuk lze s přihlédnutím k místním poměrům označit jako městečko.

na, v současnosti se většinou používá plech.

Z obranných důvodů vesnice chránila vysoká kamenná nebo hliněná zeď. Vesnice nebyly velké a za jednu z nejdůležitějších budov se považovala sýpka. Sloužila nejen k uskladnění úrody, ale též se tady scházeli muži k poradám a odehrávaly se tu četné rituály.

Uvnitř domu s malými okny měl každý člen rodu obvykle svoje místo, zejména otci, hlavě rodiny, náležel dostatečný prostor, obvykle v rohu místnosti. Do stavení se dodnes vchází po žebříku nebo strmých dřevěných schodech.

Na Samosiru, stejně jako jinde v Indonésii, se nevyhnete v angličtině proneseným otázkám typu „Odkud pocházíte? Kam jdete? Jak se jmenujete? Kde jste ubytováni?“ apod. Je užitečné si zapamatovat jedno kouzelné slovo *horas* (batacký pozdrav). Odpovídá se na něj stejným slovem. Můžete jej použít v kteroukoliv denní i noční dobu, je též blahopřáním i pokřikem při vítězství. Jeho používáním si Bataky určitě nakloníte. ■

LUBOŠ FOREJT